

ΟΙ «ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ» ΤΩΝ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΙΑΝΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΜΙΑ, ΑΓΙΑ, ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ (Α' μέρος)

*Ἀρχιμ. π. Αὐγουστίνου Μύρου, Δρ. θεολ.
ιεροκήρυκος Ἱ. Μητροπ. Σεργίων & Κοζάνης*

Εἰσαγωγή

Γιά τίς πάμπολλες αυτόνομες ομάδες τῶν Πεντηκοστιανῶν κοινό καί βασικό γνώρισμα ἀποτελοῦν οἱ λεγόμενες «ἐμπειρίες», οἱ ὁποῖες συνδέονται συνήθως μέ σημαντικά γεγονότα τῆς προσωπικῆς τους «σωτηρίας». Μεταξύ αὐτῶν πρωτεύουσα θέση κατέχουν ἡ «ἀναγέννηση» καί τό «βάπτισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος», τά ὁποῖα, καί κυρίως τό δεύτερο, συνοδεύονται ἀπό «πνευματικές ἐμπειρίες», ὅπως εἶναι ἡ γλωσσολαλία, ἡ προφητεία, ἡ θεραπεία καί ἄλλες.

Οἱ παραπάνω λεγόμενες «ἐμπειρίες» θεωροῦνται ἀπό τοὺς Πεντηκοστιανούς ὡς ἀποδείξεις, πρῶτον ὅτι ὄντως λαμβάνουν τό Ἅγιο Πνεῦμα, καί δεύτερον ὅτι ἡ Ὁργάνωσή τους εἶναι ἡ μόνη ἀληθινή Ἐκκλησία.

Τό πρῶτο ὅμως καί καίριο ἐρώτημα, πού τίθεται, εἶναι ἐάν καί κατά πόσον οἱ «ἐμπειρίες» τῶν Πεντηκοστιανῶν εἶναι γνήσιες ἢ νόθες. Τό ἐρώτημα τοῦτο τίθεται αὐτόματα σέ κάθε καλόπιστο ἐρευνητή, πού ἔχει ἀσχοληθεῖ ἔστω καί ἐλάχιστα μέ τήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως αὕτη καταγράφεται στά ἱερά κείμενα τῶν Ἀγίων Γραφῶν καί τῶν ἁγίων πατέρων τῆς.

Οἱ παραπάνω ἰσχυρισμοί τῶν Πεντηκοστιανῶν καί τό εὐλόγο ἐρώτημα τῆς γνησιότητος τῶν ποικίλων «πνευματικῶν ἐμπειριῶν» μᾶς ἀναγκάζουν νά προχωρήσουμε σέ μία βαθύτερη μελέτη τοῦ φαινομένου στήν Ἐκκλησία, γιά νά δοῦμε τίς ἀληθινές τους διαστάσεις.

Γνήσιες καί νόθες ἐμπειρίες σέ σχέση μέ τήν Ἐκκλησία

Οἱ γνήσιες ἐμπειρίες τῶν ἁγίων ποτέ δέν εἶναι αὐτονομημένες ἀπό τήν ἀληθινή Ἐκκλησία.

Τά πρόσωπα, πού βιώνουν τίς ἐμπειρίες αὐτές δέν εἶναι ἀσχετα καί ἀποκομμένα ἀπό τό Σῶμα τῆς ἱστορικά μαρτυρημένης μᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καί ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' εἶναι ἀπαραίτητα συνδεδεμένα μ' αὐτήν.

Στήν Παλαιά Διαθήκη, πρόσωπα μέ ἔντονες πνευματικές ἐμπειρίες, ὅπως οἱ πατριάρχες, οἱ δίκαιοι, οἱ κριταί καί οἱ προφῆτες, ἀνήκουν στόν συγκεκριμένο λαό τοῦ Θεοῦ. Τά πρόσωπα, πού ἀναφέρονται στά Εὐαγγέλια, ὅπως ἡ Παναγία, οἱ Μαθηταί, ὁ Ἰωσήφ, ὁ Συμεών, ἡ Ἐλισάβετ, ἡ Σαμαρείτιδα, ἔχουν ἄμεση, ἱστορική σχέση μέ τό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς Κεφαλῆς τοῦ μοναδικοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Τά ὑπόλοιπα πρόσωπα μέ γνήσιες ἐμπειρίες μέσα στήν ἱστορία, πού ἀναφέρονται στίς Πράξεις, ὅπως οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι, ὅσοι πίστεψαν τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ὁ ἀπόστολος Παῦλος¹, ὁ Κορνήλιος, ὁ Ἄγαθος, ἡ ὅσοι μαρτυροῦνται στά Συναξάρια τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ θεοφόρος, ὁ ἅγιος Ἀντώνιος, ὁ ἅγιος Νικόλαος, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θαυματουργός, ὁ ἅγιος Μηνᾶς, ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Νέος θεολόγος, ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ὁ ὅσιος Ἰωάννης ὁ Ρῶσσο, ὁ ἅγιος Νεκτάριος, συνδέονται σταθερά μέ τήν Ἐκκλησία, πού διατηρεῖ ἀδιάκοπη τήν Ἀποστολική Διαδοχή καί ἀναλλοίωτη τήν Ἀποστολική Διδαχή.

Οἱ νόθες πάλι ἐμπειρίες ἐνεργοῦνται σέ ἀνθρώπους πού ἀποδοκιμάζονται φανερά ἀπό

1. Συγκεκριμένα γιά τόν Ἀπόστολο Παῦλο πρέπει νά τονισθῇ ὅτι ἡ ἐμπειρία του κρίθηκε ἀπό τήν αὐθεντία τῆς Ἐκκλησίας. «Ὁ Παῦλος δέν ἔλαβε μία αὐστηρά προσωπική κλήση, πού δέν τήν ἄκουσε κανεῖς ἄλλος, ὅπως θά ἰσχυρίζταν κάποιος σήμερα: "Ὁ Κύριος μοῦ φανέρωσε αὐτό καί ἐκεῖνο στήν καρδιά μου". Ὁ Ἀνανίας ἐπίσης ἄκουσε τό κάλεσμα τοῦ Θεοῦ καί παρουσίασε τόν Παῦλο στούς μαθητές τῶν Ἱεροσολύμων. Τότε μόνον ὁ Παῦλος ἀποστάλθηκε ἀπό τήν Ἐκκλησία (Πραξ. 13, 2-3)» (Frank Schaeffer, Χορεύοντας Μόνος, σ. 320).

τόν Θεό καί δέν ἔχουν κανονική σχέση μέ τό Σῶμα τῆς ἀληθινῆς ἱστορικῆς Ἐκκλησίας.

Στήν Παλαιά Διαθήκη συναντοῦμε τά δύο γνωστά σώματα, ἐκεῖνο τῶν προφητῶν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ μέ γνήσιες ἐμπειρίες καί τό ἄλλο τῶν ψευδοπροφητῶν² μέ νόθες ἐμπειρίες. Τό ὅτι οἱ προφητικές ἐμπειρίες τῶν ψευδοπροφητῶν εἶναι ἀπατηλές φαίνεται ἀπό τούς σχετικούς λόγους τοῦ Θεοῦ, ὅπως μεταφέρονται ἀπό τόν προφήτη Ἰερεμία: *«οὐκ ἀπέστειλον τούς προφήτας καί αὐτοί ἔτρεχον· οὐδέ ἐλάλησα πρὸς αὐτούς καί αὐτοί ἐπροφήτευσαν»*³. Ἀξίζει νά παρατηρήσουμε ἐδῶ ὅτι κριτήριο τῆς γνησιότητος τῶν προφητῶν δέν εἶναι πρωτίστως οἱ ἐμπειρίες τους, ἀλλά ἡ ἀποδεδειγμένη ἱστορική ἀποστολή τους ἀπό τόν Θεό.

Ἐνδιαφέρουσα εἶναι καί ἡ περίπτωση τῶν ἐπτὰ ἐξορκιστῶν, γυιῶν τοῦ Ἰουδαίου ἀρχιερέως Σκευᾶ, πού ἐπεχείρησαν νά ἐξορκίσουν ἄνθρωπο μέ πνεῦμα δαιμονικό, τό ὅποιο, πρὶν τούς ἐπιτεθῇ καί τούς κατατραυματίσῃ, μίλησε καί εἶπε: *«Τόν Ἰησοῦν γινώσκω καί τόν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δέ τίνες ἐστέ;»*⁴. Οἱ ἐξορκισταί δέν εἶχαν καμμία οὐσιαστική σχέση μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό καί τόν ἀπόστολό του Παῦλο, δηλαδή μέ τήν Ἐκκλησία. Ἐπεχείρησαν νά χρησιμοποιήσουν τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ὡσάν νά ἦταν ἓνα μαγικό φυλαχτό, τό ὅποιο θά τούς ἔδινε αὐτόματα δύναμη καί ἐξουσία ἔξω ἀπό τό πλαίσιο τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτό τό νόημα ἔχουν καί οἱ λόγοι τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, *«ὁ γινώσκων τόν Θεόν ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκομεν τό πνεῦμα τῆς ἀληθείας καί τό πνεῦμα τῆς πλάνης»*⁵. Ἡ ὑπακοή, ἐπομένως, ἢ ἡ ἀνυπακοή στούς ἐπίσημα ἐγκατεστημένους ἄνδρες τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ κριτήριο γιά τή γνησιότητα τόσο τῶν χαρισματούχων, ὅσο καί τῶν ἐμπειριῶν τους.

Ἐάν οἱ γνήσιες ἐμπειρίες ἔχουν σχέση μέ τά χαρίσματα πού δίνει τό ἅγιο Πνεῦμα, τότε μόνον μέσα στήν ἀληθινή ἱστορική Ἐκκλησία μποροῦν νά ἀνιχνευθοῦν, ἀφοῦ κατά τόν ἅγιο Εἰρηναῖο, *«Ὅπου εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἐκεῖ καί τό*

Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· καί ὅπου εἶναι τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ καί ἡ ἐκκλησία καί ὅλη ἡ χάρις. Τό δέ Πνεῦμα εἶναι ἡ ἀλήθεια»⁶. Ἐπομένως, ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τό ἀξιόπιστο κριτήριο γιά τή γνησιότητα ἢ μή τῶν ἐμπειριῶν.

Οἱ «ἐμπειρίες τῶν Πεντηκοστιανῶν» ἀνεξάρτητες ἀπό τήν ἱστορική Ἐκκλησία

Ἐδῶ τίθεται ἐπιτακτικά τό καίριο ἐρώτημα: Τί σχέση ἔχουν οἱ Ὁργανώσεις τῶν Πεντηκοστιανῶν μέ τήν ἱστορική Ἐκκλησία, αὐτό τό θεάνθρωπινο Σῶμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, μέσα στό ὁποῖο ἐνεργοῦνται οἱ γνήσιες πνευματικές ἐμπειρίες; Ἡ ἀπάντηση εἶναι κατηγορηματική: Καμμία, παρὰ τίς κάποιες φαινομενικές ὁμοιότητες. Ἦ, γιά νά ἐκφραστῶ πιό παραστατικά, ὁμοιάζουν μ' αὐτήν τόσο, ὅσο ἓνα πλαστικό χριστουγεννιάτικο δένδρο μ' ἓνα αἰωνόβιο ζωντανό δένδρο τοῦ δάσους.

Πρῶτα-πρῶτα οἱ ἴδιοι οἱ Πεντηκοστιανοί, ὅταν ὁμιλοῦν γιά τήν Ἐκκλησία, τήν προσδιορίζουν ἐντελῶς ἀσχετα ἀπό τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο τήν γνωρίζουν οἱ ἀπόστολοι. Γι' αὐτούς, ἡ Ἐκκλησία *«εἶναι τό σῶμα τῶν χριστιανῶν πιστῶν, ἀνδρῶν καί γυναικῶν, ἀφιερωμένων στό Χριστό, παραδομένων σ' Αὐτόν, οἱ ὅποιοι ζοῦν καθημερινά σέ συμφωνία μέ τόν Λόγο τοῦ Θεοῦ»*⁷, καί δέν εἶναι κατ' αὐτούς τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὅπως ὁ Παῦλος σημειώνει: *«ἦτις ἐστὶν τό σῶμα αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ)»*⁸. Ἡ διαφορά ἀνάμεσα στό «σῶμα τοῦ Χριστοῦ» καί στό «σῶμα τῶν χριστιανῶν» εἶναι ὅση καί ἡ διαφορά ἀνάμεσα στόν θεάνθρωπο Χριστό καί σ' ἓνα κτιστό ἄνθρωπο. Ἐτσι, μέ τό ἀντιαποστολικό αὐτό δόγμα οἱ Πεντηκοστιανοί ὑποβαθμίζουν τό μέγα μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας σ' ἓναν ἀπλό ἀνθρωποκεντρικό Ὁργανισμό, χωρίς καμμία ὀργανική σχέση τῶν μελῶν μέ τήν Κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας, τόν θεάνθρωπο Κύριο Ἰησοῦ Χριστό,

2 3Βασ 18

3 Ἰερ 23, 21

4 Πραξ 19, 15

5 Α Ἰω 4, 6

6. Ἀγ. Εἰρηναίου, Κατά Αἱρέσεων, 3, 24, 1. Πρβλ. Γ. Φλορόφσκν, Τό Σῶμα τοῦ ζώντος Χριστοῦ, σ. 73, «Ἡ ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι οὐσιωδῶς ἱστορική. Εἶναι θαθέως ἐρριζωμένη εἰς τά ἱστορικά γεγονότα τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσία... Εἰς τήν καθολικὴν ἐμπειρίαν τῆς ἡ Ἐκκλησία οὐδέν λησμονεῖ. Αἱ μερικαὶ ἐμπειρίαι ἐνσωματοῦνται ἐν αὐτῇ εἰς ὑπερχρονικὴν ὁλότητα».

7. Βλ... Ἐφημερίδα, Χριστιανισμός, φύλλο Αὐγούστου 1998.

8. Ἐφ 1, 23· Κολ 1, 18

παρά μόνον μέ μία υποκειμενική πίστη, πού ἀντλοῦν ἀπό τήν αὐθαίρετη δική τους ἐρμηνεία τῶν Γραφῶν.

Εἶναι ἀκόμη γνωστό ὅτι ἓνα ἀπό τά κύρια γνωρίσματα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ ἐνότητα, ὅπως δηλώνει καί τό ὄνομά της. Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ἐκφράζεται ὡς πραγματικότητα μέ τήν ἀδιάκοπη Ἀποστολική Διαδοχή, μέ τήν ἀναλλοίωτη Διδαχή καί μέ τήν διατήρηση τῆς δομῆς τοῦ ἐνός Σώματος στή Θεία Εὐχαριστία⁹. Στούς Πεντηκοστιανούς τίποτε ἀπ' αὐτά δέν ἰσχύει. Ἡ ἐνότητα στή δομή τους εἶναι θαύματα τραυματισμένη ἀπό τίς συνεχεῖς διασπάσεις, ἀφοῦ στόν ἓνα αἰῶνα ἱστορίας τους ἔχουν διαιρεθῇ σέ πολλές δεκάδες Ὁργανώσεων, ὅπου ἡ κάθε μία θεωρεῖ τίς περισσότερες ἀπό τίς ἄλλες ἢ ὅλες ἀτελεῖς¹⁰.

Ὅσον ἀφορᾷ στήν ἀδιάκοπη Ἀποστολική Διαδοχή, οὔτε γίνεται λόγος γι' αὐτήν, ἀφοῦ ἡ παρουσία τους στήν ἱστορία ἀριθμεῖ μόλις ἓνα αἰῶνα. Ἐδῶ θά ἐπαναλάβω ἀπλῶς τούς λόγους τοῦ Τερτυλλιανοῦ, μέ τούς ὁποίους γύρω στό 200 μ. Χ. προκαλοῦσε τούς αἰρετικούς τῆς ἐποχῆς του: «Ἄς μᾶς δείξουν τήν ἀρχή τῶν ἐκκλησιῶν τους, ἄς ξεδιπλώσουν μπροστά μας τούς καταλόγους τῶν ἐπισκόπων πού ἀκολουθοῦν διαδοχικά ἀπό τήν ἀρχή, ὥστε ὁ πρῶτός τους ἐπίσκοπος νά ἔχη ὡς προστάτη καί προκατόχό του κάποιον ἀπό τούς ἀποστόλους ἢ τούς ἀποστολικούς ἀνδρες, οἱ ὁποῖοι συνδέονται σταθερά μέ τούς Ἀποστόλους. Αὐτός εἶναι ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο οἱ ἀποστολικές Ἐκκλησίες μεταδίδουν τούς ἐπισκοπικούς τους καταλόγους, ὅπως ἡ Ἐκκλησία τῶν Σμυρναίων, ἡ ὁποία διατηρεῖ τήν παράδοση ὅτι ὁ Πολύκαρπος τοποθετήθηκε ἀπό τόν Ἰωάννη»¹¹. Κι ἐμεῖς μέ τή σειρά μας προκαλοῦμε τούς Πεντηκοστιανούς νά μᾶς δείξουν τούς ἐπισκοπικούς τους καταλόγους καί

αὐτό τό Εὐχαριστιακό Σῶμα καί Αἷμα τοῦ Κυρίου, γιά νά ἀποδείξουν ὅτι ἔχουν πραγματική σχέση μέ τούς ἀποστόλους, τόν Ἰησοῦ Χριστό¹² καί τήν μία ἀληθινή Του Ἐκκλησία.

Μέσα, λοιπόν, σ' ἓνα χῶρο ξένο καί ἀσχετο πρὸς τήν ἀληθινή ἱστορική Ἐκκλησία καί τόν ἀληθινό Χριστό, ὅπως συμβαίνει στούς Πεντηκοστιανούς¹³, κανένας δέν μπορεῖ νά ὁμιλεῖ γιά γνήσιες πνευματικές ἐμπειρίες, ἀλλά μόνον γιά υποκειμενικές καί δαιμονικές ἀντιλήψεις. Εἶναι ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά γιά τήν περίπτωση τά ὅσα γράφει ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος Κύπρου γιά τούς αἰρετικούς Μοντανούς, οἱ ὁποῖοι ἐμφάνιζαν παρόμοια φαινόμενα μέ τούς Πεντηκοστιανούς. «Αὐτοί ξεχώρισαν τούς ἑαυτούς τους, δίνουν τήν προσοχή τους σέ πνεύματα πλάνης καί σέ διδασκαλίες δαιμονίων, λέγοντας ὅτι, Ἐμεῖς πρέπει νά δεχόμαστε καί τά χαρίσματα. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι καί ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ δέχεται τά χαρίσματα, ἀλλά τά πραγματικά χαρίσματα, αὐτά πού ἐπικυρώνονται μέσα στήν Ἐκκλησία μέ τό Πνεῦμα τό Ἅγιο ἀπό τούς προφῆτες καί τούς ἀποστόλους ...»¹⁴. Ἐδῶ ἰσχύουν γιά τούς Πεντηκοστιανούς καί οἱ λόγοι τοῦ Μεγάλου Βασιλείου: «Αὐτοί οἱ ὁποῖοι ξεχώρισαν τόν ἑαυτό τους ἀπό τήν Ἐκκλησία στεροῦνται πλέον τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Οὔτε μποροῦν νά μεταδώσουν σέ ἄλλους ἐκεῖνη τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀπό τήν ὁποία αὐτοί οἱ ἴδιοι ἐξέπεσαν»¹⁵.

12. Βλ. π. Γ. Φλορόφσκυ, Τό Σῶμα τοῦ ζῶντος Χριστοῦ, σ. 72, «Ὁ Ἰησοῦς τῆς ἱστορίας ἀναγνωρίζεται ὡς ὁ Χριστός καί Κύριος πρὸ παντός ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου (Λουκ. 24,35)».

13. Ἐδῶ ταιριάζει ἡ παρατήρηση τοῦ πρώην εὐαγγελικοῦ Thomas Howard, ὁ ὁποῖος στό βιβλίο του, Evangelical Is Not Enough, σ. 67, ὁμολογεῖ: «Ἦταν ὡσάν ἡ Ἐκκλησία νά μὴν εἶχε ὑπάρξει ποτέ. Ἦταν ὡσάν ἡ Βίβλος νά εἶχε γραφεῖ χθές καί ἐγὼ ἦμουν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος πού τήν ἄνοιγα».

14. Ἁγίου Ἐπιφανίου Κύπρου, Κατά Αἱρέσεων, 48, 1· Migne 41, 856.

15. Μεγάλου Βασιλείου, Ἐπιστολή 188, 1. Πρὸβλ. Καί τούς λόγους τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ, «Ἡ ἐκκλησία ἐπίσης εἶναι μία ... ὁποιοσδήποτε χωρίζεται ἀπό τήν Ἐκκλησία καί συνδέεται μέ μία μοιχαλίδα εἶναι ἀποξενωμένος ἀπό τίς ὑποσχέσεις τῆς Ἐκκλησίας· οὔτε ἐκεῖνος πού ἐγκαταλείπει τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ θά λάβῃ τήν ἀμοιβή τοῦ Χριστοῦ». (De catholicae Ecclesiae unitate, ὁλ. Frank Schaeffer, «Χορεύοντας Μόνος», σ. 154).

9. Βλ. Ἰωάννου Ζηζιούλα, Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Θεῇ Εὐχαριστίᾳ καί τῷ ἐπισκόπῳ, Ἀθήναι 1965.

10. Βλ. Μοναχῆς Ἀντωνίας, Νεοπεντηκοστιανοὶ στήν Ἑλλάδα, σ. 45-50.

11. Tertullianus, De prescriptione haereticorum, 21.